

COMHAR

LEABHAIRCOMHAR | COMHARÓG | COMHAR TAIGHDE

PORTRÁIDÍ NA SCRÍBHNEOIRÍ GAEILGE

47 SRÁID HARRINGTON, BAILE ÁTHA CLIATH 8 Guthán: +353 – 1 – 6751922 Ríomhphost: oifig@comhar.ie;
leabhaircomhar@comhar.ie; comhartaighde@comhar.ie. Idirlíon: www.comhar.ie; www.comhar.ie/leabhair; www.comhartaighde.ie

Cathaoirleach: Cathal Goan Feidhmeannach Riaracháin agus Gnó: Elly Shaw Feidhmeannach Foilsitheoireachta Leabhar: Caitriona Ó hAodhagáin

Stiúrthóirí: An Dr Róisín Adams, Cormac Breathnach, An Dr Charlie Dillon, An Dr Liam Mac Amhlaigh, Órla Ní Chuilleanáin,
An Dr Katie Ní Loingsigh, Muireann Ní Mhóráin, Paula Ní Shlatarra, Uaitéar Ó Ciaruáin, Fiachra Ó Marcaigh

PORTRÁIDÍ NA SCRÍBHNEOIRÍ GAEILGE

www.portraidi.ie; portraidi@comhar.ie; www.facebook.com/portraidi; @scribhneoiri

Eagarthóir: An Dr Liam Mac Amhlaigh Feidhmeannaigh tionscadail: Elly Shaw & Caitriona Ó hAodhagáin Comhairleoir teicniúil & deartha: Ronan Doherty

Tionscadal comhpháirtíochta idir COMHAR & Foras na Gaeilge

www.portraidi.ie

PREASRÁITEAS: 29 SAMHAIN 2018

Is mór ag COMHAR agus Foras na Gaeilge dhá phársa nuachta a bhaineann leis an togra seo lena mbaineann leabhar eisceachtúil (*Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge*) agus láithreán gréasáin spleodrach (www.portraidi.ie), a fhógairt, mar atá:

- seoladh ag Cathaoirleach Fhoras na Gaeilge, Pól Ó Gallchóir, ar an dara sraith phortráidí nua (liosta 2018) i g**Céim 2** den tionscadal;
- seoladh ar an gcéad bhaisc phortráidí i g**Céim 2b** – **Portráidí Bhord na Gaeilge**; agus
- fógra poiblí ar ainmneacha na scríbhneoirí nua (liosta 2019) a bheidh sa tríú sraith phortráidí nua.

Na scríbhneoirí nua i gCéim 2

Tionscadal ilchéimneach, ilbhliantúil is ea *Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge*. Sa chéad chéim den tionscadal cuireadh an leabhar agus an láithreán ar fáil bunaithe ar an gcartlann reatha phortráidí digiteacha. Sa dara céim den tionscadal, cuirfear portráidí dá bhfuil ann de scríbhneoirí eile na Gaeilge sna seánraí éagsúla leis an gcartlann seo go bliantúil chun an chartlann a iomlánú thar am. Beidh sé i gceist ocht sraith de phortráidí

nua/ochtar scríbhneoirí a chur leis an mbunachar in aghaidh na bliana. Chuige sin, ba mhór le páirtithe an tionscadail portráidí ón dara liosta nua scríbhneoirí, liosta 2018, a bhaineann le **Céim 2** den togra a sheoladh anocht ag ócáid speisialta i Halla Fhoras na Gaeilge, 63-66 Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1. Is iad siúd:

- **Cathal Ó Háinle:** Iarollamh le Nua-Ghaeilge i gColáiste na Tríonóide agus scríbhneoir acadúil
- **Doireann Ní Ghríofa:** file
- **Pádraic Breathnach:** Iarléachtóir le Gaeilge, i gColáiste Mhuire gan Smál, Luimneach, gearrscéaláí agus úrscéaláí
- **Pádraigín Riggs:** Iarléachtóir sinsearach le Nua-Ghaeilge i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh, agus scríbhneoir acadúil
- **Póilín Ní Chiaráin:** iriseoir
- **Ruairí Ó hUiginn:** Stiúrthóir, Scoil an Léinn Cheiltigh, Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath, agus scríbhneoir acadúil
- **Siobhán Parkinson:** scríbhneoir don aos óg
- **Tadhg Mac Dhonnagáin:** scríbhneoir scrípte agus scríbhneoir don aos óg

Anuas orthu siúd, ba mhaith le páirtithe an tionscadail liosta 2019 a fhógairt ag an seoladh céanna:

- **Alex Hijmans:** úrscéaláí, drámadóir, gearrscéaláí agus iriseoir
- **Catherine Foley:** úrscéaláí don fhoghlaimeoir fásta, colúnaí agus iriseoir
- **Derry O’Sullivan:** file
- **Liam P. Ó Murchú:** Iarléachtóir sinsearach le Nua-Ghaeilge, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh, agus scríbhneoir acadúil
- **Máire Zepf:** scríbhneoir don aos óg
- **Pádraig Ó Baoighill:** staraí, gearrscéaláí agus scríbhneoir don aos óg
- **Réaltán Ní Leannáin:** gearrscéaláí agus blagadóir
- **Úna Nic Éinrí:** Iarléachtóir le Gaeilge i gColáiste Mhuire gan Smál agus scríbhneoir acadúil

Réiteofar portráidí den ochtar scríbhneoirí seo, móide eolas beathaisnéise agus sonraí gaolmhara eile sa chéad sé mhí de 2019 le poiblíú faoi mhí na Nollag an bhliain seo chugainn, nuair a sheolfar an t-ábhar agus nuair a fhógrófar liosta 2020. Tá COMHAR agus Foras na Gaeilge thar a bheith buíoch do na scríbhneoirí agus na grianghrafadóirí a thoiligh a bheith páirteach sa togra spreagúil seo. Foilseachán stairiúil is ea é seo; ceiliúradh ar an oidhreacht liteartha a chuir na scríbhneoirí seo ar fáil don teanga.

Portráidí Bhord na Gaeilge

Ag an ócáid chéanna, seolfar **Céim 2b** de *Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge* – sraith phortráidí Bhord na Gaeilge atá curtha anois leis an gnuasach reatha. Réitíodh na portráidí seo sna 1980idí ar choimisiún ó Bhord na Gaeilge le cnuasach de bheoscríbhneoirí na linne sin a chur ar fáil.

Tá 32 portráid nua sa bhailiúchán seo ina bhfuil seacht nduine dhéag de scríbhneoirí a maireann i gcónaí agus cúig dhuine dhéag eile atá imithe ar shlí na fírinne. Ar an dóigh sin, cuireann an cnuasach fáil ar phortráidí agus scríbhneoirí úrnua, an dara portráid i gcás scríbhneoirí áirithe (beidh deis rogha idir na portráidí sin a dhéanamh ar an scáileán), agus den chéad uair, tá slám phortráidí de scríbhneoirí nach maireann curtha leis an gnuasach. Tá na hiontrálacha nua seo á n-iomlánú leis an eolas tánaisteach a mhaisíonn iontrálacha an chnuasaigh go hiondúil.

Tá áilleacht agus maorgacht sna híomhánna seo i ndubh agus bán gur íomhánna áite iad freisin – suímh a léiríonn tréithe breise faoin scríbhneoir féin, agus a gceird. Mar a bhí cheana, feictear scríbhneoirí liteartha agus acadúla araon iontu. Ba é an grianghrafadóir aitheanta Bill Doyle a réitigh na portráidí seo do Bhord na Gaeilge, agus cáil ar chuid acu nuair a bhíodar ar taispeánt in áras Bhord (agus Foras) na Gaeilge mar a bhí, 7 Cearnóg Mhuirfean, i mBaile Átha Cliath.

Gabhann COMHAR, agus foireann *Phortráidí na Scríbhneoirí Gaeilge*, buíochas faoi leith dá bpáirtneírí tionscadail i bhForas na Gaeilge as an mbailiúchán nua seo a éascú don cnuasach reatha, agus as a gcead leas a bhaint as na híomhánna céanna.

Cúlra

Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge

Tionscadal eiseamláireach é **Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge** a dhéanann an Scríbhneoir Gaeilge a chomórath agus a thugann ábhar grianghrafadóireachta den scoth i láthair an phobail. Sa cnuasach álainn lán-daite seo, foilsítear portráidí de 107 de na scríbhneoirí is aitheanta i saol na Gaeilge, idir údair liteartha agus scríbhneoirí acadúla, ar tógadh a bportráidí go digiteach idir 2009-2013, ag Máire Uí Mhaicín d'Fhoras na Gaeilge. Cuimsítear filí, úrscéalaithe, gearrscéalaithe, scríbhneoirí béaloidis, scríbhneoirí do pháistí, scoláirí léinn agus scríbhneoirí ó sheánraí liteartha eile. Cuirtear beathaisnéis agus, de réir mar a oireann, sliocht dá saothar go tánaisteach leo. Mar sin féin, tá béim faoi leith ar an bportráidíocht ealaíonta iontu a léiríonn daonnacht na scríbhneoirí céanna. Cuirtear réamhrá agus sleachta cuimhní cinn leis an leabhar freisin, agus tá an láithreán gréasáin inchoardaithe ina áis luachmhar do shaol na Gaeilge anois agus sa toadhcháil.

An grianghrafadóir tosaigh: Máire Uí Mhaicín

Léachtóir agus scríbhneoir ab ea Máire Uí Mhaicín, a shaothraigh ar an togra dúshlánach grianghrafadóireachta seo ar feadh roinnt blianta i ndiaidh di críoch a chur lena teagasc ar an tríú leibhéal. Bunaíodh an tionscadal seo ar na buanna a bhí ag Máire leis an teanga, leis an aithne agus eolas a bhí aici ar scríbhneoirí agus scríbhneoireacht na Gaeilge, agus ar an umar léinn a bhí aici ar gach gné de litríocht na Gaeilge thar cúpla céad bliain. Thuig sí ealaíon na portráidíochta agus conas mar a chuaigh an duine i bhfeidhm ar a bportráid agus a mhalairt.

Na grianghrafadóirí i gCéim 2

Tá na grianghraif sa chéim seo á nglacadh ag an bpainéal nuabhunaithe de cheathrar grianghrafadóirí, a ceapadh le teacht i gcomharbacht ar Mháire Uí Mhaicín chun cúram na portráidíochta a leanúint. Is iad **Ronan Doherty**, comhairleoir deartha agus teicniúil, *Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge*, **Lára Ní Mhaoláin**, léachtóir le Nua-Ghaeilge, Ollscoil Mhá Nuad, **Seán Ó Mainnín**, eagarthóir grianghrafadóireachta tuairisc.ie, agus **Máirín Seoighe**, scannánadóir agus bunaitheoir *Scannáin Dobharchú*.

COMHAR

Príomhfhoilsitheoir náisiúnta na Gaeilge é **COMHAR**, a fhoilsíonn iris mhíosúil liteartha na Gaeilge, *Comhar*, iris do léitheoirí iarbhunscoile, **COMHARÓg**, iris acadúil phiarmheasta bhliantúil **COMHARTaighde**, le hinphrionta leabharfhoilsitheoireachta, **LeabhairCOMHAR**, agus tograí foilsitheoireachta eile idir lámha i saol na Gaeilge. Tá **COMHAR** buíoch de Fhoras na Gaeilge, de Chlár na Leabhar Gaeilge, den Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta, d'Acadamh Ríoga na hÉireann agus den Chomhairle Ealaíon as a dtacaíocht leanúnach sna tograí seo.

Foras na Gaeilge

Faoi réir Chomhaontú Aoine an Chéasta bunaíodh An Foras Teanga, Comhlacht Forfheidhmithe Thuaidh/Theas, chun an Ghaeilge agus an Ultais a chur chun cinn. Faoi choimirce an chomhlachta sin, déanann Foras na Gaeilge na freagrachtaí go léir i dtaca leis an nGaeilge a chur i gcrích. I measc na bhfreagrachtaí sin tá labhairt agus scríobh na Gaeilge sa saol poiblí agus sa saol príobháideach i bPoblacht na hÉireann. Tá an fhreagracht chéanna ann i leith Thuaisceart Éireann, sa chás go mbíonn an t-éileamh cuí ann agus i gcomhthéacs Chuid III de Chairt Chomhairle na hEorpa um Theangacha Réigiúnacha nó Mionlaigh.

Tuilleadh eolais:

Elly Shaw & Caitríona Ó hAodhagáin, **COMHAR**: (01) 675 1922, gno@comhar.ie & leabhaircomhar@comhar.ie
Anna Davitt, **Foras na Gaeilge**: (01) 649 8400, 087 673 6175, adavitt@forasnagaeilge.ie